

Pirineu d'agost

Això era que jo vaig eixir de la vila de Prada de Conflent el dia 19 d'agost a les nou del matí, després d'haver fet les classes que em corresponen, gairebé cada estiu, a la Universitat Catalana d'allà, l'única, com sap tothom, que no es pareix a cap de les altres. Rudimentàriament esmorzat, doncs, puge al cotxe i tinc la pensada de no tornar a casa per la Jonquera i l'autopista, sinó per la muntanya i Andorra. Feia un dia molt propi del temps, i jo que enfile la carretera departamental 116 amunt, pensant la delícia de fer quilòmetres tot sol pels colls. Feia anys que no seguia aquest itinerari, i l'última vegada que havia passat per ací, una mica més amunt, va ser un setembre congelat del 1988, anant de Castelló a Tolosa del Llenguadoc per Puigcerdà. Recordava aquell dia, insòlitàment fred, amb la muntanya ja nevada, la carretera amb gel i aiguaatge, i jo sol navegant entre les vaques, sense ànima cristiana a la vista: un record de desolació, soledat i bellesa nua. Però això era fa quatre anys, i no era el mes d'agost. Recordava també uns dies de l'estiu passat, a la fresca del Pirineu de Navarra, pel Roncal i Roncesvalles, d'una perfecta pau verda i humida, no del tot solitària, però amb una presència humana i mecànica molt modesta i discreta. Això era el més d'agost, però era el Pirineu de Navarra, no el d'aquesta part.

En aquesta part dels Pirineus, que és més alta i menys verda que aquella, el mes d'agost significa el que ara explicaré. Que és que només entrar en la carretera en direcció a Vilafranca de Conflent des de Prada, ja has d'anar alerta per la corrua de cotxes que pugen i baixen. Una mica excessius, pensava jo, però deu ser que el personal va visitar les muralles que va construir l'enginyer Vauban, o que van a Vernet a fer els banys, o a qualsevol dels abundants poblets de la rodalia. O que vénen de la banda de Font Romeu i de Puigcerdà, o que simplement passegen. En pu-

jar més amunt, baixarà l'espessor d'automòbils. Però no. Misteriosament, tal com arribava als revolts de Montlluís, i després passant el coll de Sallagosa, els cotxes omplien més i més la carretera. Doble caravana, amunt i avall, amb autobusos, rulots i camions, que convertien el trànsit en una llarga serp lenta i metàl·lica. No entenc l'ardida gent que s'enganxa un remolc habitable al cotxe i es llancen a patir i a fer patir per colls com aquests. És un misteri. En fi, que pensava jo mentrestant, a partir de la Guingueta (no he sabut mai la causa de l'exòtic nom francès de Bourg-Madame, que és com si a Puigcerdà els espanyols li hagueren posat Burgosenora: els espanyols han fet també bestieses a l'hora d'alterar-nos la toponímia, però cap com aquesta), a partir de la Guingueta, deia, anant cap a la Torre de Querol i a pujar el Puimorens, el trànsit serà més lleuger.

Era just el contrari de la meua esperança: pujant el coll, ja veia allà a dalt uns puntets lluents al sol, que van resultar ser cotxes lentíssims, a tocar un de l'altre, i finalment, ja de baixada, aturats: un embús de muntanya, a 1.800 metres en la pau de la roca pelada, tan llarg i lent com en una entrada de gran ciutat en diumenge a la vesprada. Devíem ser uns 10 quilòmetres de cotxes, fins a l'enllaç amb la carretera del Pas de la Casa. Allà, eren tres cues igual de llargues, dobles, en les tres direccions. Es perdien de vista, els automòbils

de colors, amunt i avall serpentejant per la pura muntanya. Fins a l'infinit. Cotxes omplint les valls, gent que baixava a estirar les cames, xiquets que corrien i tornaven a pujar, camions de gasoli, més cotxes apagant i engegant motors pels revolts fins allà dalt, tocant el cel. Un espectacle per a l'amant de l'alta muntanya, la calma i el verd. I no havia passat res. Vull dir que no s'havia produït cap accident, ni hi havia cap barrera, ni cap control, ni obres a la carretera. Era, simplement, que volien passar per allà, pel Puimorens i pel Pas de la Casa, uns quants milions de cotxes a la mateixa hora del mateix dia d'agost. Per tant, vaig pensar, deu passar més o menys el mateix cada matí i cada vesprada del mes. ¿Què busca aquesta gent per ací, què volen veure, on van, d'on vénen, i per què? Impossibile de saber. No s'entén. Que alguns hi passen, com ara jo, a pesar de la incomoditat dels revolts inacabables, ho comprenc. Que algun alemany vulga conèixer els Pirineus, també. Que alguns altres vulguen visitar Andorra, és normal. Però que tot això ho desitgen desenes de milers de persones cada dia, arrossegant milers i milers de vehicles al sol implacable, ja no és tan fàcil d'assimilar. De manera que fer 50 quilòmetres d'alt Pirineu em va costar prop de tres hores. I després el mateix poble del Pas de la Casa, i Encamp, les Escaldes i Andorra la Vella, tenien tot l'aspecte de petits Benidorms de muntanya, on caminar podia significar obrir-se pas a colps de colze.

Deu ser que la invasió, la multitud, la congestió, és la experiència que el personal busca a l'estiu. I quan no en tenen prou amb la platja, se'n van a trobar-la a la muntanya. Així, després, tenen alguna cosa que contar. La muntanya, sense això, ¡deu ser tan avorrida!

Joan F. Mira